

In de laatste honderdvijftig jaar hebben de drukkerspersen, niet alleen massa's boeken en tijdschriften de wereld ingezonden, maar ook heel wat "klein drukwerk". Het is een belangrijke industrietak geworden.

Het kleine drukwerk, waar sommigen misschien laatdunkend op neerkijken is soms voor de heemkundigen een belangrijke bron van informatie op sociaal en historische gebied, in enkele gevallen ook van artistiek belang. We willen hier even overschouwen wat er allemaal van klein drukwerk bestaat en door Forsers of verzamelaars gezocht wordt. Veel van die drukwerken zijn banaal en gratis te vinden, terwijl er toch bepaalde uitgften zijn waar men redelijke prijzen durft voor vragen. Over veel van deze drukjes verschenen er boeken of bijdragen, ook i.v.m. Oostende. Wat kan men zoal tot het kleine drukwerk rekenen dat voor de heemkundige van belang kan zijn ?

1. De geporceleinde kaarten van firma's, handelaars en souvenir-zichtjes (1)
2. Prentkaarten met berichten, plaatselijke zichten of herinneringen (2)
3. Wenskaarten allerhande (3)
4. Aankondigingskaarten voor familiale gebeurtenissen zoals huwelijken, geboorten, sterfgevallen, e.d. (4)
5. Bidprentjes (5)
6. Heilige beeldekens en bedevaartvaantjes
7. Naamkaartjes
8. Uitnodigingen allerhande
9. Menu's voor speciale gelegenheden
10. Affiches allerhande
11. Vliegende bladen
12. Verkiezingspamfletten (6)
13. Herinneringen aan de loting en de soldatentijd
14. Oorlogsdrukwerk, zoals rantsoenzegels, opeisingsbewijzen, sluikbladen (7), noodgeld (8) enz.
15. Ex-librissen (9)
16. Postzegels en postwaardestukken (.9)
17. Sluitzegels voor brieven (10)
18. Kalenders
19. Handelspapieren, zoals enveloppes en briefhoofden met mooie versieringen (11)
20. Kleefetikettes voor flessen en dozen (o.a. luciferdoosjes) (12)
21. Verzamelprenten door firma's uitgegeven (vb. de Liebig-reeksen, cigarette-cards)
22. Sigarenbandjes met sierlijke merknamen of bijzondere gelegenhedsdrukken
23. Bierviltjes (13)
24. Toeristische informatiefolders
25. Horecapubliciteit met o.a. adreskaartjes en valiesetikettes (14)
26. Programma's voor feesten en plechtigheden
27. Lidkaarten en reglementen van maatschappijen en verenigingen
28. Betalingsbewijzen, zoals reisbiljetten (15), entreekaarten, e.d.
29. Obligaties
30. Loterijbriefjes
31. Beloningen en erekaarten voor leerlingen
32. Diploma's en getuigschriften
33. Bladwijzers en boekwikkels
34. Zelfklevers
35. Speelplatenhoezen.

Voor de voetnoten zie p. 11.

O. VILAIN

MUZIEKKIOSKEN TE OOSTENDE

Leopold I plein

Vandersweepplein
(thans Ernest Feysplein)

Mariakerke (Raversijdestraat)

Vroeger behoorde het tot de traditie dat in het seizoen fanfare muziekkuitvoeringen gaven in de verschillende stadswijken. Kleine muziekkiosken werden van Pasen tot september door de stedelijke werkhuizen aldaar opgeslagen.

- (1) Zie : O. VILAIN : Een overzicht van de 19de eeuwse Oostendse porceleinkaarten. In : Ostendiana IV, p. 147-157. (Oostende, V.V.F., 1982)
- (2) Zie o.a. de reeks "In oude prentkaarten" m-t uitgaven over Oostende, Bredene, Middelkerke, De Haan, enz. (Zaltbommel, Europese Bibliotheek)
Zie ook : O. VILAIN : Uitgevers van Oostendse prentkaarten. In : Ostendiana III, p. 96-117 (Oostende, V.V.F., 1978)
- (3) Zie o.a. de XIXe eeuwse nieuwjaarswensen van lantaarnopstakers, straatkeerders, enz. (Sted. Archief)
- (4) en (5) Vooral van belang voor genealogische opzoekingen. Overlijdensberichten en bidprentjes worden o.a. in het V.V.F.-Centrum te Oostende verzameld (meer dan 200.000).
- (6) Een grote verzameling kiespamfletten is aanwezig in de Stadsbibliotheek van Oostende.
- (7) Zie : J. Dugardin, L. Rijmemans en J. Gotovitsch : Inventaris van de sluikpers (1940-1944) in België bewaard (Brussel, Nat. Centrum voor Wetensch. navorsing op het gebied van Wereldoorlogen I en II, 1966)
- (8) Zie : W. Major : Local emergency issues 1914-1918 (St. Louis U.S.A., International Bank Note Society, 1975)
- (9) Zie o.a. R. Leroy : De postwaardestukken van Oostende, I, : Ostadiana IV, p. 93-104 (Oostende, V.V.F., 1982)
- (10) Binnenkort publiceren we hier een fotobladzide met Oostendse sluitzegels
- (11) Zie R. Leroy : Het bræfhoofd ca. 1850-1920. In : "De Plate", 1980, p. 96-98 en 137
- (12) Er bestaan zowel verzamelclubs van sigarenbanden (vitolfilieclubs) als van luciferdoosjes (philluministenclubs)
- (13) Steeds meer brouwerijen geven bierviltjes uit die niet alleen de firma-naam draagt, maar waarop sportverenigingen of aankondigingen van bals zijn uitgebeeld.
- (14) Hotel en restaurantadreskaartjes heeft men steeds onder alle vormen aangetroffen. Vroeger was een mode dat kleurrijke etikettes van luxe-hotels op de reistassen van de toerist werden gekleefd.
- (15) Zie o.a. tramkaartje 1936 van Bredene. F. Gevaert : Haast u ! De tram is daar ! In : Jaarboek Heemkring Ter Cuere 1974 (bijlage 7 bij hfst. TR.).

VEILINGSPRIJZEN

Te Brussel werden oo 22 october verkocht :

285 Ostende : Album lithos en couleurs	24.000 F.
286 Cham : Tribulations des bains de mer d'Ostende (Album 18 lithos)	20.000 F.
287 Cham : Ostende et Blankenberghe + 4 pl. Canelle, etc.	15.000 F.

R. HALEWYCK

HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Is vanaf januari iedere zaterdag geopend van 10 tot 12u en van 15 tot 17u.

OPGELET

We vernemen dat vertegenwoordigers (o.a. met boeken) zich bij onze leden durven aanmelden met de introductie dat zij van "De Plate" gestuurd zijn. De Beheerraad laat hierbij weten dat de ledenlijst aan geen enkele firma of vertegenwoordiger gegeven wordt.

TEKSTOVERNAME UIT DE PLATE MITS BRONOPGAVE STEEDS TOEGELATEN